

درداں دی ماری دِٹری علیل اے

شاعر

اللہ ڈیوایا پُر جوش مرحوم

سودھن ہار

رازش لیاقت پوری، امتیاز گیلانی

سرایکی ادبی بہار ملتان (ناشر)

سبھے حق سینکے ہین

ناں کتاب: درداں دی ماری دِٹری علیل اے

شاعر: اللہ ڈیوایا پُر جوش

سودھن ہار: رازش لیاقت پوری، امتیاز گیلانی

کمپوزنگ: شبیر احمد بلوچ

ٹائٹل: ساجد قریشی

چھاپہ خانہ: جھوک پرنٹرز، ملتان

چھپیل ترخ: جون 2011ء (پہلا نمکھ)

پتہ: سرایکی ادبی بہار ڈیرہ اڈا ملتان

ٹیلی فون نمبر: 0343-6979507-0300-9751287

مُل: 250/- روپے

نانویں

سرائیکی زبان نال محبت کرن آله
 شهید ذوالفقار علی بھٹو دے سنگتی
 حاکم علی زرداری مرحوم دے نال

جان سُنجان

نال: ..... رانا اللہ ڈیوایا
 تخلص: ..... پُرجوش
 ولدیت: ..... رانا طالب حسین نون
 ٲمن داسال: 1874ء
 ترتخ وفات: 1954ء
 روحانی اُستاد: ..... حضرت خواجہ غلام فرید
 پتہ: ..... چاہ روشن والا، ڈاکخانہ خاص منٹولی، تحصیل شجاع
 آباد ضلع ملتان

تندیر

- کافی کیف دی شے ہے (اشوالال)
 درداں دی ماری وِٹری علییل اے (عاشق بزدار)
 تخت لہوردے ڈوں قیدی (شمیم عارف قریشی)
 وِٹری (ظہور احمد دھریجہ)
 چاہ روشن والائوں گڑھی خدا بخش تیں (اختر حسن گورچانی)
 کیا آکھاں (رازش لیاقت پوری)
 درداں دی ماری (امتیاز گیلانی)
 بوقت زیارت سرکارِ دو عالم :1
 درداں دی ماری وِٹری علییل اے :2
 جو دم جیویں کھیر و لوڑ :3
 جنیں ڈیہنہ دارا ہی یار تھئے :4
 لکھ لکھ ریسے سوز دے :5
 واہ موسم مست پھلگن دی :6
 وِٹری نہ تھی وِگیر ٹی :7
 ڈتم وِبر کوں دل توڑے :8

- موہن باجھوں اُچو گئی ..... :9
 اے ڈھنگ وِٹریاں مساوَن دا 10
 ڈٹھم دلدار جنیں ڈیہنہ دا 11
 سک یاردی لایم جھڑی 12
 سٹ کے چمن گلزار کوں 13
 کر گیا ہوت دلیریاں 14
 واہ واہ سجن تیدے وفا 15
 پلاکے مست پیمانہ کیتو دلدار دیوانہ :16
 لٹ ہار سنگھار سہیل دی دا 17
 اکا یا آن ہے لوکاں 18
 ایہوار مان ہے دل وچ 19
 عمر گزری نمائی کوں 20
 اٹھی سسڑی کرم تڑی 21
 عجب ہن عشق دیاں پھینیاں 22
 جھڑے ڈیہنہ دی جدا تھئی ہاں 23
 ہن دلدار او بیڑے 24
 خدا دلبر ملایا آج 25

کافی کیف دی شے اے

کیف دی ایس کیفیت پچھلے تر اے چار سو سال توں سندھ وادی دی جووی
کایا کلپ کیتی ہووے ہک گالھ اول اے جو کافی سندھ وادی دی ثقافتی گروتھ ارج
گرو دی حیثیت رکھدی اے۔ ویدانت دے تسلسل ارج تہذیب دے عمل کوں
اگوں نہاں کرن ارج جیڑھا تصوف وجود ارج اے کافی اوند اہک لازمی حصہ اے۔

تمدن دی بے مہابا اُساری اگوں، صحت دا سوال آج وی منڈھلا
سوال اے جو مہذب کون اے؟ ہک پاسوں لکھے شاہ دی کافی بادشاہ دے تنخواہ
دار ملاں نال بھڑدی پئی اے تاں ڈوجھے پاسوں ایہا کافی عوام دی روحانی
تر بیت سا نگے، مقامی لوک دانش اے میوزک دی روایت کوں سنبھالی آندی
اے بھلکہ بذات خود ہک ٹھاٹھ دی شکل اختیار کر گئی اے۔

کافی اول تھیم دا حصہ اے جیکوں تصوف ارج نعل وطنیت آہدن،
جیڑھی لافانی اے آفاقی اے۔ اے بھانویں کبیر دے ہنسے ہون، بھانویں
خواجہ غلام فرید دی کافی۔ انہاں دی ذمہ واری وچ اُپنشد دے درج ذیل مسائل
کوں حل کرن ضروری اے مثال طور

- (1) روح لافانی اے
- (2) لافانی ایشور اے
- (3) ایشور رگ رگ وچ گن گن وچ موجود اے۔

عریضہ ڈیکھ کے ہذا	26
میں کچھ نگینے ویساں	27
ڈوہڑے سسی دے بارے	28
غزل	29
اٹھی سسری حیلے گھت ٹی	30
سسی نہ کرنندر پیاری	31
ڈوہڑے	32

عربی، فارسی، اچوں سنسکرت راہیں مقامیت ول کافی دا اے دھیان اصل اچ ویدایت دا ای اہیاء اے جو ایشوروانگوں روح لافانی اے۔ اے ایہو منصور حلاج دادرس اے۔ ”لافانیت“ دا ادراک لارڈ بدھ دے لفظاں اچ ڈکھ اچ نشا برتھیندے اے سرائیکی کافی ایندا سبھ توں اتم خیال ہے جو مونجھ ڈکھ درد و چھوڑا کہیں تہذیب راہیں تربیت دا پہلا درس ان۔

کہیں روایت دا اسلوب توں ہٹ کراہیں اتنی دیر تیں زندہ رہون اے متاثر کرن جوگا ہون وڈی ہک مورت اے۔

کافی کلام دی اے قدرت ”ندی ناں سنجوک“ (ارشاد تونوسی) چاندی مڑھیے طاق (زبیر احمد) عشق اللہ سیں جا گیا (رفعت عباس) پھل سُر می دے (عزیز شاہد) گن توں پہلے (سلیمان سہو) آنہد (مجید اعوان) اے جیون اتم جوگ (وسمل پنوار) تیں آج وی اونویں بھر پور اے جیویں خواجہ غلام فرید شاہ حسین، بلھے شاہ، نور شاہ بخاری دے دیکھے بھر پور ہی۔ ولانت شاہ یا پُر جوش دی کافی لکھ گنما رہی ہووے لیکن جد اں وی تکل و طنیاں دا ہیر و ذوالفقار علی بھٹو شہید دی شکل اچ پڈے بھنگے یا چے کہیں سرکاری منصف اگپوں اے آہدے جو:

درداں دی ماری وڈی علیل اے

تاں پُر جوش سس سس کیتے ولاجی پوندے۔

اشوالال
کروڑ لعل عیسن

درداں دی ماری وڈی علیل اے

انسان اُلاون سکھیا، زبان تخلیق کیتی تے ایندا ماترک نظام ٹھہرا، جوڑ شاعری دا پوکھا پاتا تے اظہار دیاں کئی شکلاں ڈکھایاں۔ سرائیکی خطہ دی شاعری اچ وز بر تے ایسی صنف کافی دی ہے۔ کافی سرائیکی وسیب دی مہاندری ڈکھ اے۔ جیندے وچ انسانی ذات دے ڈکھ درد، ہجر وصال دے عذاب، ثواب دا اظہار ملدے۔ ایندے وچ تصوف دیں ساریں رمزیں تے عشق دے سارے و طیریں دی صورت گری کیتی ویندی اے۔ کافی سندھ دے سرے اے سرائیکی علاقیں دے جوگ دی کتھا کریندی اے۔ برہوں بکھیڑے دی چس رس کوں چوک ڈیندی اے۔ کافی لوکیں دے من دی چننا اچ و سدی اے۔ انسانی ڈکھیں دے لہورنگ رتے پھلے نال سنو ری ستری تے سچھ تے پٹھی مونجھی ماندی کنواراے سسی اے، مول اے، ہیر سیالن اے سسی اے۔

ایں دھرتی دا شعری ناناں کافی دے نانویں ہے۔ نویں پُر اے شاعر اینکوں سوچ سنگار ڈتے جنہاں وچ فرید، سچل، لطیف، روجل، طالب المولیٰ، نور شاہ، حسین شاہ، مولوی محمد یار طارق، خرم، دلچسپ، فانی، اقبال، نصرت، آصف، نذر فیض اے ہئے ڈھیر سارے ناں ہن۔ سرائیکی کافی تے خواجہ فرید دی شاعری دے اثرات ان۔ ہک رٹی، پھلی کافی ہائی:

درداں دی ماری دِلّی علیل اے
سوہناں نہ سُندا ڈُکھاں دی اپیل

اے

خواجہ فرید دے شاعرانہ وڈ پے توں اُنہاں دے نانویں لگی رہی
اے۔ ہُن پتہ لگے جو اے شجاع آباد دے اللہ ڈیوایا پُر جوش دی کافی اے۔
ذوالفقار علی بھٹو دے حوالے نال وی اے کافی ڈھیر مشہور اے۔ جنہاں آپنی
قید دے ڈتہنہیں سپریم کورٹ ایچ ڈتے گئے اخیر ی بیان دے چھیکڑ ایچ ایس
کافی دے مطلع دا پہلا مصرعہ پڑھیا ہا۔

درداں دی ماری دِلّی علیل اے

سرائیکی خطہ دی معتبر گلوکارہ محترمہ ثریا ملتانیکر ویسی انگ ایچ ایس کافی
کوں سوہناں ورتایا۔ تازہ گول پھول ایچ رازش لیاقت پوری ایس کافی گو
شاعر دیاں ڈھیر ساریاں کافیاں گولین۔ اللہ ڈیوایا پُر جوش دیں کافی نال
سنگر یا ستر یاد یوان تہاڈے ہتھ اے۔ جینداناں ہے:

درداں دی ماری دِلّی علیل اے

عاشق بزدار

مہرے والاراجن پور

تخت لہوردے ڈول قیدی

کہیں درگھے ڈکھ وچوں اتے گچھے ڈوہ سانگے آلو اون
دی ریت سرائیکی شاعری ایچ کوئی آج دی گالھ نیں۔ ایس دھرتی دے
وسنیکیں تے ان گھٹ ڈ ڈھپ اتے چڑھ مار ترخ داہوں وڈا موضوع اے
جیندی و ہنداسا کوں شاعری ایچ نال نال نظر دی اے۔ پراسرائیکی زبان ایچ
کہیں دھاڑل دی آدر ایچ شاہ نامہ، قصیدہ تے حمد کتھائیں وی نیں ملدی۔
سرائیکی شاعری دیاں وڈیاں صنفاں مرثیہ کافی اتے ڈوہڑہ آج وی احتجاج
اتے مزاحمت دیاں علامتاں سانگے جیندیاں پینیں۔ سرائیکی شاعری ایچ کافی
توں وڈی نمائتا اتے مرثیے توں وڈا مہذب احتجاج دنیا دی کیرھی زبان ایچ
ودھ اے؟ اے آج وی ڈیکھن دی گالھ اے۔ ظالم اتے مظلوم دے تاریخی
کردار دے وکھرپ اتے نکھیر ایچ ہک زمانے توں سرائیکی شاعری وڈا کردار
ادا کیے۔ ایس ریت دی تندیر سرائیکی صوفی شاعری دے گھٹ وودھ ہزار سال
توں رکھ کراہیں اچوکی شاعری اتے نویں کافی ایچ نشا بر اے۔ ایس و ہند دی
شاعری جان سلامتی توں وودھ ایمان سلامتی آلے پاسے ٹری اے۔ اپنی نمائتا
کوں اپنی ہنڈ بنائے اتے ترخ دی ہک وڈی مزاحمتی ٹور کوں اگوں تے
ٹوریے۔ سرائیکی دھرتی دی گولی مٹی اتے اتھوں دی نمائتا شاعری ایچ ہک گالھ
سائجھی اے وی ہے جو اے مٹی گولی تاں ہے پر گراڈے پتھر طراں او ترک

نہیں، اے جماندر اے پیداوار آلے پاسے سُردی اے۔ ایویں ای شاعری دی نمائندگی اے جیڑھی ہمیش نظر نہ آون آلی سبڈ دا ودھارا کریندی رہی۔ ای سچ کون پہلی واری ایں سندھ وادی دی دھرتی دے مہان پتر شہید ذوالفقار علی بھٹو اپنے بندی وان ویلے دی لکھی ہوئی چھیکڑی کتاب ”جے میں ماریا گیا تاں“ "If I were assassinated" ایچ اپنے سچے اے اُن ڈ وہی ہوون دے ثبوت سانگے سرانیکی شاعری دی ہوں نمائندگی دا آسرا گھدے جیندے ایچ ترخ ثابت کیے ہک وڈی مزاحمت اگوں تے ٹری اے:

درداں دی ماری وڈی علیلی اے

اے استھائی ہک سرانیکی دھرتی واس کافی گو شاعر اللہ ڈیوایا پُرجوش سسین ہوراں دی ہائی۔ جیڑھا شجاع آباد ملتان دے نون پتر ایچوں جمن آلا اے شاعر خواجہ غلام فرید سرکار ڈا پیڑھی وندا تے سگت ایچ رہن آلا شاعر ہا۔ جیندیاں کجھ کافیاں فرید سرکار دے کلام دے بھلاندرے ایچ گو بندیاں اے خلیقت دے کنیں ایچ رس گھلیندیاں رہ گیاں۔ سرانیکی جان وندی دی اچوکی تحریک ایچ تحقیق کاراں شہید بھٹو دی ایں من بھاندی اے ساڈے ساریاں دے دلاں ایچ لہندی ایں کافی اے تے ہئے کلام کون نکھیرتے پُرجوش سسین دے اپنے نانیوں ول نشا بر کیے۔ سرانیکی شاعری دے حُب داریں سانگے اے ڈسن وی ہوں ضروری اے جو پُرجوش سسین دی ایں کافی دی ریکارڈنگ شہید بھٹو کون 1973ء ایچ ملتان دے وڈے سرانیکی سوجھوان

اے سیاست کار ملک الطاف علی کھوکھر ہوراں ای پیش کمی ہائی۔ ایں کلام اے ایں گائیکی دیاں یاداں ویلا گواہ اے جو چھیکڑی دم تیں اوں بہشتی دے نال نال ریہہ گیاں جیڑھا دُنیا دیاں جدید زبانوں اے انہیں دے لٹریچر داماہر ہا پُرسرانیکی زبان دا مٹھپ اے نمائندگی اوکوں بھل نہ سگی۔

ایں کافی دی گائیکی اچوکی پیڑھی دے کنیں ایچ سسین ثریا ملتانیکر سمیت انھیں گائیکیں دے آلا ریاں ایچ رس گھلیندی رہی اے۔ پراں ایچ رس دے نال کتھائیں کافی دی استھائی دے بول ایچ لکھا ہویا ہک درگھیا ڈ کھ شہید بھٹو جنیں ہک اُن ڈ وہی دی مُورت تاں بنیندے ای بنیندے ایندے نال نال تخت لہور دے 1818ء ایچ بٹن آ لے ہک ملتانی قیدی سیف الدین خان سدوزی مرگھڑے دی شان دی ڈیندے جیڑھا شہید بھٹو طرحاں اپنی دھرتی تے جیند اول نہ ولیا۔ ایں کافی دی گائیکی کجھ اُن ڈ ٹھے ڈ کھاں دے درداں اے انہاں دی علالت دے درتاں گھلیندی اے پر کہیں پرائی عدالت کون اپیل کرن نہیں سکھیندی۔ کیوں جو اپیل تاں ڈ وچھی اکھ داناں ہے جیڑھی اپنایت دی پچایت ایچ ای ہوندی ہے۔ بھٹو شہید طرحاں تخت لہور دے پرائی قیدی سیف خان وی درد بھو گئے پر ڈ کھاں دی اپیل نہ کیتی۔ نواب مظفر خان شہید دا اے بیمار پتر ملتان دی تباہی اے قبضہ گیری دے بعد سکھیں دے گھوڑیں پچھوں، پچھوڑ کی لگی گھلیندیاں ہویا لہور دے مارو قلعے ایچ درداں ماریا علیلی تھی مویا پر شہید بھٹو طرحاں معافی نہ منگی۔ پُرجوش سسین دی اے کافی اے

ایندی گائیکی ہک نویں جان وندی دا وروی کھلیندی اے جیڑھا در کہیں عدالت
کنوں انہیں دردیں دے حساب کتاب منگن دا وی ہے۔ ولدا ڈیون دے
ویلیاں کوں ہُن دیر کوئے نیں۔ آج دی ریاست عدالت اتے نصاب دی نویں
لکھت دی لوڑ ہے۔ ریاست دے ہیرو تے وِن وٹا وٹے پوسن۔

آج دے سچل، آج دے گلیلیو دے سامھنے اجو کاویٹی کن کے تیں چھاہو
مار پٹھا رہسی۔ ولدا ڈیونا پوسی۔ جے تیں لوکیں دے ڈکھیں دی گالھ اے۔
سرائیکی شاعری اپنی رمز کاری دی ریت نال اپنا ولدا ڈیندی پئی اے۔ ایں
گالھوں ای تاں سرائیکی شاعری بھٹو شہید اتے جگ جہان دے ڈکھیاں دی من
بھاون بندی رہ گئی اے۔ جو پرجوش سیں دی کافی طرحاں ظالم اتے مظلوم دا
وکھرپ دھرتی والیں دی شاعری کریندی رہی اے۔ جیڑھا ریاست عدالت تے
نصاب کوں کرن واجب ہا۔ اے نکھیرا ہک مہان صوفی شاعر ڈواکھریں اچ
کیویں کر ڈکھلائے۔

درد فرید سچوں ہووے

سارے داغ دُوئی دے دھوے

شمیم عارف قریشی

28/5/2011

دِٹری

ضیاء الحق دا کوچھاتے گندا دور ہا، ملخ وچ مارشل لاء ہا، قانون تے
انصاف دی کوئی چیز نہ ہئی۔ الاون تے پابندی ہئی سوچ تے پہرے ہن، کہیں
دے منہ تے خوشی نہ ہئی۔ پھل چہے چہرے کمانے لگدے ہن، مس لہندی آلے
گھبر ووی پیکرے تے بڑھڑے لگدے ہن، بھٹو دا مقدمہ عدالت وچ چلدا
پیا ہا، ”انصاف“ تاں اوں ویلے تھی گیا جڈاں حسب دستور بھٹو دے خلاف قتل دا
مقدمہ سیشن کورٹ وچ چلن دی بجائے سدھا ہائیکورٹ مولوی مشتاق دی
عدالت چج گیا، قوم کوں انصاف تے انصاف کرن والیں دا پہلے توں پتہ لگ
گیا ہا، پاکستان دے نال نال باہری دُنیا وی بھٹو دے کیس کوں سچاک اکھ نال
ڈیکھدی پئی ہئی۔ ضیاء الحق دے پچھ لگ مولوی مشتاق دی عدالت وچوں بھٹو
کوں جو انصاف ملیا اینکوں سارے جگ جہان ڈٹھا۔ مقدمہ سپریم کورٹ وچ
گیا حکمرانیں کوں جیڑھے تجیں توں ”انصاف“ دا خطرہ ہا، انہاں کوں گھر بھج ڈٹا
گیا باقی ضیاء الحق دے فرمانبردار رہ گئے۔ کیس دی سماعت دے دوران جج جیلر
بن تے بھٹو کوں کستیندے رہ گئے، فیصلہ پہلے توں تھیا پیا ہا جو بھٹو کو ہر حال پھاسی
لاوئے، ضیاء الحق دی آس اے ہئی جو بھٹو کوں معافی دے کفن قبر بھیجاں۔ بھٹو

ایوں نہ کیبتا جڈاں جیل اچ جیلر جج تے عدالت اچ جج جیلر بن بہندے تاں بھٹو سپریم کورٹ وچ پہلے سرائیکی زبان کوں خراج عقیدت پیش کیتا تے ول آکھیا:

کیکوں حال سناواں دل دا
کوئی محرم راز نہ ملدا

بھٹو دی این تقریر دا پوری دنیا وچ چرچا تھیا پاکستان دے سارے اخبار ایں گالھ نال بھریے پئے ہن، سرائیکی وسیب دے لوک بھٹو دے مونہوں اپنی ماء بولی دی تعریف سن تے خوشی تے بھٹو نال تھیون آ لے ظلم دا حال پڑھ تے ڈوڑے رونوئے روندے ہن تے اپنی اکھیں وچوں ہک ہک نیر وہندے ہن۔ سپریم کورٹ وچ بھٹو ہک ہیا آلا آلا یا، ہک ہی سرائیکی کافی دا مکھڑ پڑھیا اووں وڈی دلسوزی نال آکھیا

درداں دی ماڑی وڈی علیل اے

ساری دنیا دے میڈیا ایں گالھ کوں چاتا تے آکھیا جو اے خواجہ فرید دا کلام اے۔ کجھ لوکیں کچھیا جو شعر دا ڈوجھا مصرعہ کیا ہے؟ ڈسیا گیا جو ڈوجھا مصرعہ:

سوہناں نہ سندا ڈکھانڈی اپیل اے

بھٹو صیب ڈوجھا مصرعہ کیوں نہ پڑھیا؟ ایہ سن تے بھٹو دا دیوانہ مٹھا خان جھومری تڑبھ پیا تے سوال کرن آ لے کوں آکھیا ”وئے میزی دا پتر آ، بھٹو

شمر کوں سوہنا آکھ تے اپیل کیوں کرے ہا، اسا ڈی وستی دھر کجھ نگر وچ بھٹو دے مقدمے دی بحث نال اے بحث وی شروع تھی گئی جو ”درداں دی ماری وڈی علیل اے“ اے کلام کیندا ہے؟ دیوان فرید دا ہک ہک ورقہ پھرو لیا اتھاں اے مصرعہ کتھائیں نظر نہ آیا، ویلھا وقت لنگھدا رہ گیا، بھٹو کوں پہلے توں طے شدہ انصاف مل گیا اونکوں سولی چڑھا ڈتا گیا، لوکیں دے ہاں ھٹج گئے عطاء اللہ دیاں درد بھریاں کیسٹاں جے دی پنڈ آلی کار وکن پئے گیاں ”بے درد ڈھولا ایوں نی کرینداں، غیراں دے آکھئے رس نی ونجیندا“۔

امریکہ جے ناگیں تے اژدھے کوں لکڑی ڈیون آلا جادوگر جوگی ”درداں دی ماری وڈی علیل اے“ پر ظالم دے اگوں سر نہ جھکیساں دانعرہ لا تے سولی تے چڑھ گیا پر اسا کوں اے پتہ نہ لگ سگیا جو ”درداں دی ماری“ کلام کیندا ہے؟ بہوں عرصہ بعد اساں سرائیکی دے عظیم خدمتگار سئیں دلنور نور پوری دا ہک کتابچہ ڈٹھا اوندے وچ قصبہ مٹولی شجاع آباد دے بزرگ شاعر اللہ ڈیوایا پرجوش اوندے پتر ”پرخٹا“ تے پوترے ”پرعبیب“ دا کلام موجود ہا۔ اسا کوں دلنور سئیں ڈسیا جو ”درداں دی ماری وڈی علیل اے“ کافی سئیں اللہ ڈیوایا پرجوش دی ہے۔

سئیں رازش لیاقت پوری، سئیں اللہ ڈیوایا پرجوش دی کتاب چھپیندے پن انہاں حکم کیتے جو میں انہاندے بارے کجھ لکھ ڈیواں۔ گالھ

اے ہے جو پنجاب آ لے مار کہ تاں حقارت نال ساری سرانیکی قوم کوں ”ڈیوایا“
 آکھدن پر جیڑھے ڈیوایے دا کلام بھٹودی معرفت پوری دنیا تک پہنچ چکا ہووے
 اوندے جہی ایں طرحاں دی لائن آج تک کہیں آکھ نہ سگی ہووے، سرانیکی ماء
 ہولی کوں ہوں کجھ ڈیون آ لے ایہو جہیں عظیم سرانیکی شاعر دے بارے کیا
 آکھاں؟

رازش لیاقت پوری!

توں اساڈ اہال تے ننڈھا بھراہیں

توں اپنی سوچ، اپنے خیال تے اپنی عمراں توں دی وڈے کم
 کریندیں، تیکوں شہیت ایں گالھ دا پتہ نہ ہووے تیڈے کم وڈے کم ہن۔
 جیویں پیا۔ پرجوش دی کتاب مبارک ہووی۔

ظہور احمد دھریجہ

دھریجہ نگر، خان پور

26/5/2011

چاہ روشن والاتوں گڑھی خدا بخش تیں

چاہ روشن والا تحصیل شجاع آباد وچ جمن آلا اللہ ڈیوایا جڈاں
 ”پرجوش“ تھیا تاں سرانیکی وچ ایندی شاعری دی دھم مچ گئی۔ وسیب دیاں
 وستیاں تے شہراں توں نکلی اے خوشبو پورے ملک وچ پھیل گئی۔ جڈاں ایں
 شاعری کوں سُر اں داسو بھ ملیا تاں دلاں دے تار ہلن پئے گئے۔ اللہ ڈیوایا پرجوش
 دے ڈوہڑے تے کافیاں اپنی نمائتا پاروں ڈکھے دلاں دی آواز بن گئے۔

جڈاں سندھ دے ”دیوتا“ اے شعر سُنے تاں انہاں شعراں دی چس
 رس اینکوں اپنا گرویدہ بنا گھدا۔ ول جڈاں اے ماٹھوں ”اپنیاں“ دی سازش
 دا شکار تھیا تاں ول اوں اپنے ڈکھاں دا اظہار سرانیکی شعراں وچ کیتا۔ اوندے
 ڈکھ دے اظہار دا ذریعہ بنن آ لے اے شعراں عظیم شاعر دے ہن جیندی
 کتاب چھپ تے تہاڈے سامنے ہے۔ ذوالفقار علی بھٹو شہید دا پسندیدہ شاعر

میڈے وسیب دا شاعر ہے میڈی ماء بولی دا شاعر ہے، میں ایندے اُتے جتنا مان
کراں کر سگداں۔ چاہ روشن آلا وچ جمن آ لے اللہ ڈیوایا پُر جوش دے شعر آج
وی گڑھی خدا بخش تے ایندے اندروں باہروں گونج دے چا پدن۔
میکوں وی یاد ہن۔

اختر حسن گورچانی

ایوان صدر

اسلام آباد

کیا آکھاں!

کہیں خٹے دا مہان بھانویں جتنا اوڈھر ہووے، ویلھے دا جبر اوٹکوں جتنا
داپھے پر او اپنی جڈ تے وڈ پ پاروں نرتے سامھنے آویندے۔ اللہ ڈیوایا
پُر جوش وی سرانیکئی وسوں دا وڈ اشاعر ہے جہڑا کجھ عرصہ تاں پڑھا کولوکاں دی
نظراں توں اوڈھر رہ گئے پر آج نویں چس رس نال تہاڈے سامھنے ہے۔
پُر جوش سسیں دے جھلوترے فخر حیات ممنون تے اوندی پُر جوش ادبی سنگت اپنے
ڈاڈے دے شعراں کوں سانھیا ہو یا ہا۔ میکوں وی سک ہی جو میں ایں مہان
شاعر کوں اپنے وسیب کیے کتابی شکل ایچ سامھنے گھن تے آنواں۔ آج اے سک
سچن امتیاز گیلانی دی سنگت نال ”درداں دی ماری دِڑی علیل اے“ دی مورت
وٹاتے تہاڈے سامنے ہے۔ اُمید ہے جگ جہان ایچ و سن آ لے سرانیکئی دل
تے اکھیں ضرور ٹھہریں۔

رازش لیاقت پوری

29-5-2011

درداں دی ماری دِٹری علیل اے

پہلی گال: آج میکوں مننی پئے گئی اے جو اللہ سنیں جیکوں جہڑے مزاج دا ہمیںدے اوکوں اوہو کم ای کرنا پوندے۔ کوئی جتی بھجن دی کوشش کرے اخیر سنیت اوکوں اُتھائیں اُن کھڑ بندی اے۔ پڑھائی دے بعد میں کتاب کوں اصلوں کنڈ چاکیتی۔ جیندی وجہ ہک پاسے او غیرت مند تے سچ دے پاندھی شاعر، ادیب تے دانشور ہن جنہاں دی بے وی تے بے توقیری ڈیکھ تے میں بھابھ تھی وینداں تے ڈوجھے پاسے او پیدا گیر مافیا اے جہڑا ادب دے ناں تے ادبی ڈاکے ودا مریندے۔ جیندے کولوں میکوں بہوں گھن آندی اے۔ ایس سب دے باوجود جڈاں جو رازش لیاقت پوری میڈے اگوں اللہ ڈیوایا پرجوش مرحوم دا ذکر کیتا تے آکھیس انہاں دی شاعری وڈی مشکل نال کٹھی کیتی ہم تے اے ہن ساڈے کول امانت اے جیکوں چھاپن ساڈا فرض وی ہے تے اعزاز وی۔ کجھ تاں ایس جنونی سرائیکی دے جوش تے باقی اللہ ڈیوایا پرجوش مرحوم دی شاعری میکوں ایندا ہانہ اہلی بنن تے مجبور کر ڈتا تے آج اے قیمتی سرمایہ تریخ دی اوٹ اچوں نکل تے کتاب دی شکل اچ تہاڈے سامنے ہے۔

ڈوجھی گال: اللہ ڈیوایا پرجوش دی جتنی شاعری ساکوں ملی اے اے کل 33 ایٹم ہن جنہاں وچوں سوائے ڈوجھار دے باقی کہیں تے کوئی عنوان کانتی۔ انہاں وچ کجھ ڈوہڑے ہن، کجھ غزلاں تے باقی کافیاں ہن جنہاں وچوں خواجہ غلام فرید دی جھلک وی نشا بر ہے پئی۔ ساکوں ڈسیا وی ایہو گئے جو اللہ ڈیوایا پرجوش مرحوم خواجہ غلام فرید کوں روحانی اُستاد منیندے ہن۔ انہاں دی شاعری دا زیادہ حصہ صوفیانہ کلام ہے تے ایندے بعد ڈوجھا وڈا موضوع ”سی“ اے۔ کہیں کہیں جا عشق مجازی دی جھلک وی جھلک پوندی اے۔

ترتیبھی گال: اے گال سب توں اہم تے تھولی جھلکی وی ہے جو ساکوں ملن آ لے کلام اچ بہوں ساریاں غلطیاں وی ہن۔ اے غلطیاں ڈو قسم دیاں ہن۔ ہک تاں بہوں جہیں تے اتجھے لوظ ہن جہڑے مصرعیں کوں بے معنی بنائی کھڑن تے ڈوجھا کجھ جاہیں تے مصرعیں وچ کافی جھول اے تے اے بے وزن ہن۔ جنہاں دے بارے میکوں یقین اے جو اے غلطیاں کلام کٹھا کرن آلیں کولوں تھن جو اسان ٹھیک کر سگدے ہا سے او تاں کر ڈتے پر کجھ لوظ تے مصرعے حالی وی تصیح منگدن ان جہڑے میڈے وس توں باہر ہن۔ انشاء اللہ کتاب دا ڈوجھا ایڈیشن انہاں دی تصیح نال چھپسی۔

امتیاز گیلانی

31-5-2011

(بوقت زیارت سرکارِ دو عالم)

ہک ڈینہہ جو آئے دلدار ہن
ہک آپ تے بے چار ہن

جاں ہويا آن ظہور ہا
ہر جاتے ڈسدا نور ہا
جیویں اُتھ جلیا کوہ طور ہا

اینویں دل کوں جوش اُبھار ہن

جیویں موسیٰ مست بے ہوش ہا
اُتے من ترالی جوش ہا
اوہا مستی ہئی اوہو جوش ہا

ہک اکھ تے لکھ دیدار ہن

پیا کیا آکھاں ہن گھنڈ دیوچ
غربی شمالی چند دیوچ
سردار سارے جھنڈ دیوچ
سینگیاں دے میل پیار ہن

بھج کر ہم دامن دیوچ
پنی آس ہم جیڑھی من دیوچ
ہک گال کیتس کن دیوچ
میڈی اکھ کھلی او پار ہن

پُر جوش رات وصال دی
ہوندی توڑے ہک سال دی
فرصت ملیم نہ گالھ دی ہک
دل دے درد ہزار ہن

درداں دی ماری دِلڑی علیل اے
سوہنٹا نی سُنڈا ڈ کھاں دی اپیل اے

سے سے کیتو سے حیلے تے چارے
مفتے رُلیو سے دَر دَر اوارے
سوہنیاں دے گھر ہن اصلووں وِسارے

ڈکھڑے نی تھیندے ہک پل پسیل اے

کم کار گھرتوں بے کار تھئی آں
لا لا کے دِل کوں بیمار پئی آں
لکھ لکھ عریضے ہُن ہار گئی آں

دِلبر دی ڈیکھاں کیڑھی دلیل اے

اصلووں بے چنتی تے بے درد جئی ہم
ڈکھ مونجھ دِل کوں بالکل نہ لئی ہم
بے تیں نہ لئی ہم سوکھی سوائی ہم
لایم تے پایم اگل وچ جنبیل اے

چھوٹی عمر وچ دیداں نہ لیندی
ایسے گپڑ اگل وچ اصلووں نہ پیندی
چالاک ہوندی تاں اے ڈٹ نہ چیندی
واہ واہ جو تھیاں جُڑ جُڑ ذلیل اے

پُر جوش ویاں توڑے رُل جو مرساں
ڈکھ سول سہساں اصلووں نہ ڈرساں
دِلڑی نہ سہندی کیویں جترساں
وچ اگل جو پوساں تھیں وسیل اے

جو دم جیویں کھیر ولوڑ
باقی کل تجویزاں چھوڑ

پا سویل مدہائی مئی
وانگوں سگھڑ سیائی جئی
منہ تے گھنگٹ سرتے پئی

الا اللہ دی ڈیوس مروڑ

پہلے توں بھانڈہ ستھرا کر گھن
اٹھی سویلے کھیر دا بھر گھن
پا مدہائی بورا کر گھن
گھت نہ پائی بُر نہ تروڑ

صم، بگم، تھی ونج ڈوڑا
مکھن نکلسیا ڈوڑا چوڑا
نرمی نال ولوڑ ولوڑا
دل والی اکھ دی نندر اکھوڑ

کھیر ولوڑن محض محالے
طرز عجوبی راز دی گالھ اے
سہنے پوندن سردیاں پالے
قسمت والیاں چڑھدیاں توڑ

جنیں ڈینہ دا راہی یار تھئے

ڈکھ درد سرتیں تار تھئے

جنیں ڈینہہ دیاں سانگاں چھٹ گیاں

گھر دردیاں تانگھاں ترٹ گیاں

روندیں رت آوے،نجوں کھٹ گیاں

کھانوں پیوں مردار تھئے

جنیں ڈینہہ دی دلڑی دور تھئی

فرقت دے وچ مہجور تھئی

جگ وچ اجائی مشہور تھئی

اوندے اجاں انکار تھئے

کھیر ولوڑ ولوڑ کے تھکیاں

ساریاں راتیں پٹھیاں چکیاں

اوڑک رہ گیاں ہکیاں ہکیاں

ترٹی منزل ترٹیاں چوڑ

جے تیں ہک پرجوش نہ تھیسیں

او تیں جام وصال نہ پیسیں

اوڑک مریں کے تیں جیسیں

آخر ہک ڈینہہ چڑھسیں کھوڑ

سینگیاں مریندیاں باغ ہن
 میڈے اندر وچ داغ ہن
 بلبل ڈسیندے زاغ ہن
 گل پھل چمن سب خار تھئے
 کھس کے دلیں دلدار کیوں
 پٹھیں توں خوش اُتھ یار کیوں
 آیوں نہ لنگھ اُروار کیوں
 تڑٹ گے عہد اقرار تھئے
 پُرجوش دامن چھوڑ ناں
 جے تیں جیویں منہ موڑ ناں
 وعدے وفا دے تروڑ ناں
 اَج کل اجھو زوار تھئے
 ☆☆☆

لکھ لکھ رُسیمے سوز دے تھک گئی قلم کاغذ تے مس
 تو اُتھ و سیں گھر بار خوش، کھیڈیں کھلیں کم کار خوش
 پٹھیں چناہوں پار خوش، میڈا اتھاں جیون عبس
 ڈاڈھی کیتی دلدار تیں، درداں دی مارو مارتیں
 کیتی نہ ول نروارتیں اُلٹا سناویں بس تاں بس
 نرت نرت کریندیں التجا، اینویں گیم عمراں وِہا
 آپے آپے ڈیڑی پھسائیں کیا کراں ہاں بے دے وس
 جے کر نہ ڈیندی ڈھل مٹھی، چینی نہ جگ دی کھل مٹھی
 ہن ڈے جو پٹھم دل مٹھی آپے جو کھا دھم آپ کس

واہ موسم مست پھگن دی
ہے یار کوں یار ملن دی

ہن پا کے گاہنے زیور
پازیاں نورے نیور
بیا سگن سہاگ دے تریور
ہے رت وصال کرن دی

کر نخرے ناز چہولے
چڑھ سچھ تے ہولے ہولے
تھی پہسوں یار سموں
ہے بھال جمعہ چھن چھن دی

ٹھہندی نہ ہی تیکوں اینویں، دوکھے ڈیون میکوں اینویں
آکھاں تتی کیکوں اینویں تیں بن میڈا فریاد رس

کرماں سڑی ہم توڑ دی، یاری نہ لایم جوڑ دی
سینگے سہیلی ہوڑ دی طعنے ڈیوم سوہرا تے سس

ککھڑی پٹھی رونواں کھلاں، مارے ہجر سرج سلہاں
ویری کریندن نت کھلاں ما پیور کھے منڈھ دی عکس

قادر بناوم جوڑ ہن، قسمت چڑھاوم توڑ ہن
ہرگز نمہیں ہی لوڑ ہن ڈیکھاں تیڈا دربار بس

پرجوش میں جہیں سینکڑے سائل رہندے درتے کھڑے
الفت ایندی جیکوں کرے کیوں نہ کرے آون داوس

دِڑی نہ تھی دل گیر ٹی
اینویں لگدن عشق دے تیر ٹی

آپے جو دیداں لا کھڑوں
سرتی ہانویں ڈٹ چا کھڑوں
کوئی پیچ اتجھاں کھا کھڑوں

تھیوں آپے آپ ظہیر ٹی
ایں عشق وچ ہوندے گھمنڈ
ہاسے کھلاں شہرت دی پنڈ
محکم رہیں ڈیویں نہ کنڈ
تھل بر جنگل جھر چیر ٹی

ونڈ کھیر ملائیاں دِڑی
اینویں رہ نہ ڈھلڑی ملڑی
ہُن تھی چالاک ولڑی
کجھ چال وٹا رونون دی

کر کوشش یار رجھا گھن
گل لا گھن سوز بجھا گھن
اٹھی جوڑ کے گلکڑی پاگھن
ڈے چھوڑ ادا اَن بن دی

پُرجوٹس نہ رُٹھری رہ وِج
ہُن ٹھہ وِج دِڑی ٹھہ وِج
اَنج جو کجھ آکھن سہہ وِج
ہئی واری ناز سہن دی

ڈتم دلبر کوں دل توڑے محض کوئی گول نہ گولے
او پٹھا خوش وطن مانے تے ساکوں در بدر رولے

ونچے ہجران دے وچ ماری
کرے ہرگز نہ گئی کاری
مناوے اپنی او ساری
ریہم سے وار بھن بھولے

گیا روندی کوں سٹ اصلوں
سکھاں دی پاڑ پٹ اصلوں
نہ کیتس دیر جھٹ اصلوں
نہ دل ڈیندا نہ جند کھولے

ڈیکھیں اُپاہی نہ تھیویں
ہُن توں ودی رڑدی جیویں
روندیاں گیاں ساریاں اینویں
سوہنی سسی مئی ہیر ٹی
ہمت نہ ہاریں کھل پوسیں
اللہ کر لسی مل پوسیں
روندی نہ رہیں کھل پوسیں
ہک ڈینہہ تھیسیں کھنڈ کھیر ٹی
پُرجوش جے تکرڑی ریہوں
رہبر دا ہتھ پکڑی ریہوں
منجھی نہ تھی اچکل گیوں
کال ہے تیڈا پیر ٹی
☆☆☆

او پیٹھا خوش وطن جالے
اساکوں سوز نت گالے
کمانے منہ تے رنگ کالے
گھڑی ماسے گھڑی تولے

سدا کر کاوڑاں بھجے
تے غم نت سے منزاں بھجے
نہ سکھ تھوڑا گھنڑاں بھجے
گیا دل نکھس ویر بھولے

دلا سے نال موہ میکیوں
تے ہکرے وانگ کوہ میکیوں
ڈکھاں وچ خوب گوہ میکیوں
پہہ ہر وقت کر اولے

آوے او ماہ جبیں دلبر
تے نازک نازنیں دلبر
نازنیں تھیوے سنگت نشیں دلبر
وفا ساڈی کوں چا تولے

ہجر ساڑے ہمیشہ ہن
لہو پیتی اندیشیاں ہن
کیتا ناکار خوشیاں ہن
تھیا سڑ سڑ کے تن کولے

تہڈاں پرجوشا جی چھٹسن
جڈاں اے درد غم کھٹسن
ہجر دے زور وچ ٹرٹسن
تھیسن جنڈری دے ڈیہ نہہ تھولے

☆☆☆

موہن باجھوں اُجڑ گئی عمر روندیں وہاوے ہُن
کرے نت نازدے پردے پیا ول ول سہاوے ہُن

محض ماسہ وفا کانتی
تے کھل بولن روا کانتی
غریبانڈے رضا کانتی

نہ روندیں کول رہاوے ہُن

پیا سانول اکاوے نت
تے سک دیوچ سکاوے نت
ہمیشہ منہ لکاوے نت

نہ سڈ کولہوں پلہاوے ہُن

او خوش اپنے وطن بہہ کے
کرے عیش وامن بہہ کے
مڑیندے گل چمن بہہ کے
پیا م نجاوے ہُن

چمبڑ گے روگ جمدی کول
سویں سنج دی نہ دھمدی کول
تے ماری نت ظلمدی کول
ہجر پیا مت پڑھاوے ہُن

ملے پُرجوش کول دلبر
تھیواں صدقے ونجاں ٹھر ٹھر
ونڈاں مصریانڈے من گھر گھر
جے ول سبھاں سہاوے ہُن

اے ڈھنگ ڈڑیاں چلاؤن دا سجن تیکوں سکھایا کنئیں
عدالت عشق بازی دا کسب تیکوں پڑھایا کنئیں

سدا مٹلاں پیاں پُھل دیاں
کناہاں دیاں وچن ہل دیاں
تے کئی شودیاں وڈن رُل دیاں
نہ اہ تیں کجھ ڈسایا تیں

نہیں فرصت اپیلاں دی
نہ چل دی کئی وکیلاں دی
ہے نت کوشش تمیلاں دی
عجب دفتر کھنڈایا تیں

ڈتم درخواست سولانندی
وصل والے اصولانندی
نقل گھن مال وصولانندی
جے درتوں نہ بھجایا تیں

توں پٹھوں آپ وچ بنگلے
پیا ماڑیں محل سنگلے
میکوں روکی کھرن جنگلے
اچن تیں نہ سڈایا تیں

 ڈٹھم دلدار جنیں ڈینہ دانمہیں آرام آیا ول
 تے لاکے تیر سینے دا چا دلبر منہ لکایا ول

نہ کیٹس یاد وعدے کوں
 ملن والے ارادے کوں
 نہ بھیجس ول پیادے کوں
 نہ کوئی پیغام آیا ول

پیاں دربان در تے ہن
 نکھڑساں جے تاں مرتے ہن
 پلاو جام بھرتے ہن
 بہوں ہن تیں رُلایا تیں

رکھو ہن وچ حضور اپنے
 کرو نہ در توں دور اپنے
 چا لاؤ دامن ضرور اپنے
 ہا ازلوں عشق لایا تیں

نہ رُل پُرجوشا در در تے
 اینویں بندی آندی ہرتے
 توں بہہ وچ ہن صبر کرتے
 کہاں جھگڑا مچایا تیں

خبر ہوندى نہ منہ ملسن
تے ویری ما سوا کھلسن
ڈکھاں دامن وی جنگشن
ہجر گھن دام آیا ول

نہ کر پُرجوشا دل سوڑے
نہ خالی رہ بھجائی گھوڑے
نہ ٹرسوں مرویسوں توڑے
اجھو دلدار لایا گل

☆☆☆

چا کیتے قول پالن ہا
تے پورے کر ڈکھالن ہا
نہ وچ مونجھاں دے گالن ہا
نہ مئے نہ جام آیا ول

جاں یاد آون اوہے مُرکے
ڈیکھاں تصویر دل مُرکے
پیا سارا بدن پھرکے
نہ کوئی گمنام آیا ول

ایوسے چاہ رکھ دل دا
تھیا مطلب نہ لکھ دل دا
تے اُلٹا جگ دی خچ کھل دا
ایہو الزام آیا ول

ڈاڈھی کیتی سانول پُتل
 ہک پل نہ پیٹھا ہم بغل
 ویری کرن سوسو نقل
 کنتے ونچاں درداں بھری

سٹ گے سستی کوں ہوت ول
 درداں جگائی جوت ول
 نیڑے ڈسے پئی موت ول
 سولان رکھی یکدم تڑی

من گھن خدا دا نام سنیں
 ڈے چا وصالوں جام سنیں
 لوکاں گیتم بدنام سنیں
 طعنے ڈیوم ہر ہر گھری

سک یار دی لایم جھڑی
 نت مل کے راہ رونواں کھڑی

ڈیکھو کیویں کھادا پیچ میں
 پٹھم اے ڈیڑی وچ میں
 ویساں کیویں ہن کچج میں
 راہ نی ڈٹھا کرماں سڑی
 پڑ ٹھگ اویرا پئے گیم
 جمدیوں نکھڑا پئے گیم
 منزل دا جھیرا پئے گیم
 اٹھ ونج ہسی کیرھی کڑی

سٹ کے چمن گلزار کوں
قابو کیتو ونج خار کوں

ہانویں اویرا دوستا
کیتو نکھیرا دوستا
تروڑا نیبرا دوستا

ٹھہندی نہ ہی تیں یار کوں

لاکے پھہایو گاریاں
پوریاں کیتونی ساریاں
اینویں نی ہوندیاں یاریاں

خاراں نہ ڈے لاچار کوں

ہن کیا کراں دل پھس گیم
دل کھس کے دلبرنس گیم
کروس کنوں بے وس گیم
نیناں کیتی ہک لس جھڑی

ہٹدی نہ ہی دل ہوڑ دیں
گالیم عمر ہتھ جوڑ دیں
لیکھا نہ لائیں ہوڑ دیں
اوکھے اڑاہیں ونج اڑی

پرجوتس ہن اینویں کروں
ونج کچ دے پانی بھروں
پدھ کے سمل ٹرپوؤوں گھروں
ول ہتھ نہ آسی اے گھڑی

سٹ گھت تُو تا نگھاں غیر دیاں
 کر نہ دلیلاں ویر دیاں
 تا نگھاں وِجَا چو فیر دیاں
 پالوں عہد اقرار کوں

پُر جوتس ویری مر پوون
 عاشق نمائے ٹھر پوون
 اپنے پرانے تر پوون
 اگل لا بہوں دلدار کوں

☆☆☆

دِڑی پھہاکے ناگہاں
 ہُن ہی نہ کر جان جہاں
 آپے پیم کیوں نہ سہاں
 ہجراندے دھک بدھ مار کوں

دوکھے نہ ڈے آیار ہُن
 ساڑے نہ ڈے عنخوار ہُن
 بلبل بنا گلزار ہُن
 سٹ گھت ایس چال گزار کوں

دشمن دے ویڑھے تُو نہ وِج
 ویریاں دے نیڑے تو نہ وِج
 پوون نہ جھیرے تو نہ وِج
 سٹ گھت سنگت اغیار کوں

تیں ونج لایاں کچھ دو جھوکاں
 میوں آن اکایا لوکاں
 کرن مذاقاں نوکاں ٹوکاں
 کر ڈکھلائی ویریاں
 لگا تیر جگر ونج کاری
 روساں عمر حیاتی ساری
 نہ بھلساں کرماں ماری
 دلبر کیتیاں جیڑھیاں
 ہن پرجوش اتھاہیں جل کے
 پہہ ونج یار دا پوہا مل کے
 نال پیار ونڈیسوں رل کے
 وصل وصال دیاں ڈھیریاں

☆☆☆

کر گیا ہوت دلیریاں
 واہ قسمت دیاں پھیریاں
 ڈاڈھی کیتس نال نہ نیٹس
 رنج رنج خون تتی دا پیٹس
 ہکا نیت قضا نہ کیتس
 چالاں جوڑ لٹیریاں
 ہا ٹھگ باز تے کر گیا ٹھگی
 سٹ گیا روندی سدھ نہ لگی
 ازلوں قلم اینویں ہی وگی
 واہ واہ مام میریاں
 ونجن نہ ڈیندی اے سدھ ہوندی
 ویساں کچھ پٹیندیں روندی
 رہساں ہیٹ تے پیلے بھوندی
 جنگل جھاڑ کنڈیریاں

کھسک تے دلیں دوری کیتو
 تن من بدن چوری کیتو
 جو کجھ کیتو پوری کیتو
 اُلٹا کریں جور و جفا

روندی وتاں رُلدی وتاں
 مارے ہجر دھک مک لتاں
 دلبرِ مِلم شاید متاں
 لاوے چا اگل کر دل صفا

سڈ چا میکوں دربار تے
 کر چا کرم بے کار تے
 بے کار اوگن ہار تے
 سو پیہم تیکوں گھاٹا نفع

واہ واہ سچن تیڈے وفا، واہ واہ سچن تیڈے وفا
 سکھ دی نہ کئی کاری اُلٹا پھریں ہر دم خفا

توں نال غیراں خوش وسیں
 کھیڈیں کھلیں مرکیں ہسیں
 میکوں نہ کئی ولدی ڈسیں
 کیتم کیہاں اے جیہاں گناہ

پلا کے مست پیمانہ
کیتو دلدار دیوانہ

کڈیں آنویں تو گھنڈ پاتی
کڈیں ظاہر کریں جھاتی
چہ عرشِ ارضِ سمواتی
کریں ہر شے تے نذرانہ

کڈیں واحد قدیم آویں
کڈیں پا برقعہ میم آویں
یا بنِ موسیٰ کلیم آویں
کریں کوہ طور گزرانہ

فرقت کیتم گردان سئیں
من گھن میڈے امکان سئیں
لاو چا اگل ہیں آن سئیں
وَل وَل نہ آکھاں کئی دفعہ

پُر جوتس بے حیلہ ہنر
رُدا پھرے نہ در بدر
لہسو خبر یوم الحشر
ہاں بے سمل منگدا رضا

میں بے واہی تے بے کس ہاں
تے بے اکسیر بے رس ہاں
گیمِ دل پھس بے وس ہاں
پلاؤ وصل پیمانہ

ڈتم چا عشق رولے ہُن
ڈینہاں راتیں دھندولے ہُن
نہ پھولو عیب پھولے ہُن
کریں گل پئی دا خصمانہ

ڈکھا جلوے حضوری ہُن
پلا ڈے جام نوری ہُن
نہ کر پُرجوشِ دوری ہُن
کرو شفقتِ قدیمانہ

کڈیں مسجد کڈیں مندر
کڈیں باہر کڈیں اندر
کڈیں دارا تے سکندر
کڈیں مفلس گدایانہ

کڈیں لُک لُک کریں جھاتاں
کڈیں ظاہر ملاقاتاں
سکھا کے عشق دیاں گھاتاں
لُٹیں ہندو مسلماناں

تو ہیں سردار سرداراں
تو دارو درد بیماراں
تو پالنہار بے کاراں
توں ہیں دلجانِ جاناناں

لُٹ ہار سنگھار سہیلوی دا
گیا لگ چھپ یار ڈوہیلوی دا

نی سوہنیاں دا دستور اینویں
لُٹ دلڑی تے بھجنا دور اینویں
کر عاشق کوں رنجور اینویں
گیا تروڑ کے پھل چنہیلوی دا

ہر ویلے یار بغل وچ ہم
دل صدقوں شوق شغل وچ ہم
ایں مرنا مارو تھل وچ ہم
سڑیا ریت تے تن اربیلوی دا

ہک ریت تتی تن ساڑ گھتیم
پیا ڈھینگریاں کپڑے پاڑ گھتیم
کرہے ہے سر وچ پھاڑ گھتیم
پڑھاں اسم وظیفہ ہیلوی دا

ملیا ہوت نہ چارے ڈھیر کیتم
چا قسمت مٹھڑی دیر کیتم
بیا درداں آن وہیر کیتم
لُٹیا ہوتا راج گہیلوی دا

اَکایا آن ہے لوکاں کرم تترئی کوں تاتا تے
تھکیم راتیں ڈیہنہاں مینڑھیں ملامت سرتے چاچاتے

ایڈوں ویران گھر ڈسدم
اوڈوں پینڈا سفر ڈسدم
رہن ایں جا قہر ڈسدم
ہٹیم امکان لا لاتے

بیماری روز دی ہر دم
خواری روز دی ہر دم
تیاری روز دی ہر دم
پھراں بے کار جا جاتے

من نام خدا دے ہوت پُنتل
ہک وار سڈا دربار تے وُل
کیوں رویو سسڑی مارو تھل
من عرض قدیمی چیلوی دی

پُرجوتس ٹُریا دربار تے وُخ
ہئی ٹھیک اینویں میں مارتے وُخ
جُل پہہ دروازے یار دے وُخ
بن جھاڑو دار حویلی دا

ایہو ارمان ہے دل وچ سچن ویندیں نہ مُکلا ایم
اجائی جگ دیاں کھل ٹوکاں ملامت شہرتاں چایم

گیا دل کھس تھیم بے وس
کیٹی اکھیاں جھڑی یک لس
توڑے کرکر رہیم سئے وس
نہ ہم قسمت نہ اگل لایم

اُمید اے زور تروییاں
تے کر سارا سفر وییاں
یا وچ رستے دے مروییاں
اینویں ڈکھ درد کھا کھاتے

تے آمد یار دی سُن سُن
کنڈے ککھ راہ اتوں چُن چُن
رہیم سارا جہاں پُن پُن
تھکیم امکان لا لاتے

سڈو پُرجوش کوں جلدی
یا بھچو کئی خبر ولدی
نہ تھیوے دیر ہک پل دی
ڈھہاں دربار آ آ تے

مُکائاں روز دیاں جھل جھل
 سنہڑھے روم دے گھل
 نبھیا تانگھاں دیوچ پل پل
 اجائی لوکاں کوں کھلوایم

نہ نت پُرجوشا ڈکھ سہسوں
 نہ نت اینویں جدا رہسوں
 اجھو آسی تے رل بہسوں

اچو کے وار سڈوایم

☆☆☆

جدائی کرموہن اصلوں
 گیا دل کھس سجن اصلوں
 نہ آیا ول وطن اصلوں
 توڑے امکان سے لایم

جے جاناں ہا دغا اینویں
 کرین دلربا اینویں
 تے ویسن رت روا اینویں
 ڈیکھو کیوں گیڑ گل پایم

ڈیکھاں ویران گھر وسدے
 ڈسجیم سنج شہر وسدے
 میڈے کیتے قہر وسدے
 ہجر تڑی کوں آتایم

سدا ہُن یار دی آمد
 سچن دلدار دی آمد
 موہن غمخوار دی آمد
 رہاں جوہن سنگاری نِت

نہ لایو آ کے اگل میکوں
 نہ کیتو یاد ول میکوں
 کیتا ہجراں قتل میکوں
 ستاوے خلق ساری نِت

اے جمدیوں پئے گیم پالا
 کیتا ہجراں نے رنگ کالا
 گلے ویریاں دی جڑھ شالا
 نہ لانوں اے خواری نِت

عمر گزری نمائی کوں کریندیں انتظاری نِت
 مکیندیں راہ تے لکھ کانے پکڑتھ وچ بوہاری نِت

کڈاں آسیں ولا ہُن کن
 بھپاں قاصد کیڑھا تیں کن
 نمہیں سچھا ونچاں کیں کن
 کراں ہر دم تیاری نِت

اُٹھی سسرہ کی کرم تڑی پُتل ویندا ای وداع کر گھن
اے دِڑی سوز دی ماری ایہو وقت ای فدا کر گھن

اُٹھی کر گھن قدمبوسی ، اجھو اچکل جدائی پوسی
ہجر قاتل قصائی ہوسی وداع کر گھن جدا کر گھن

سُستی کوں چھوڑ کے ویندا ای پیا نہ جوڑ کے ویندا ای
غماں وچ پوڑ کے ویندا ای پکڑ دامن صدا کر گھن

نہ ڈے جھنڑکاں جفا کر کر
نہ مارو بتلا کر کر
فلا تھھر فلا تھھر

میں ہاں سائل بے چاری نت

نہ رہساں دور میں ہرگز
تھسیاں مسرور میں ہرگز
نظر منظور میں ہرگز

ایہ رہسم بے قراری نت

نہ کوئی پُرجوش خط بھیجو
نہ ولدا حال وت بھیجو
روز قاصد کوں رت بھیجو

کریندیں بے وہاری نت

عجب ہن عشق دیاں پھینٹیاں
رُلیندا تھل جنگل پیٹیاں

کنہانکوں سچھ تے چاڑھیں
کنہاندا ہڈ تے چم ساڑھیں
میکوں آ جوڑ کے تاڑھیں
لکھی مستک کیویں میٹیاں

جلیا ویسی کھڑی روئیں، ودی ہک ہک دے کن پوسیں
تے پٹھی مونہہ کیتے لوہسیں اٹھی قرضے ادا کر گھن

نہ آسیا ہتھ ایہو ویلا، ودی پھر سیں جنگل ہیلہ
مچیسیں شور واویلا تو حاصل مدعا کر گھن

بے سملی تھی اٹھی جلسیں، ودی تھل بار وچ رُلےں
ترازو عشق وچ تلسیں نمائی تھی ندا کر گھن

نہ رُل پُر جوتس جھاڑاں وچ، جنگل ریتاں اُجاڑاں وچ
جبل پر بت پہاڑاں وچ اُتھاہیں استدعا کر گھن

بے غرضان نال پاند اڑ گے
 بدن ہڈ چم جگر سڑ گے
 تے ڈکھ در بھن اندر وڑ گے
 اڑی ہوئی دل کیوں ریٹاں

ڈسا پرجوشا کتھ ویسین
 جے سر چانویں تاں تو مسین
 نہ پووی مل تاں کیا رسیں
 مناسب ہے کرن لیٹاں
 ☆☆☆

اے ہے رہن مریلہ کوئی
 نہ ڈہدا وقت ویلا کوئی
 خدا کیتا جے میلہ کوئی
 سنیساں حال ہم چیٹاں

تے ہن محبوب بے دردے
 خدا دا خوف نہیں کردے
 وتوں جنگلاں دیوچ پھر دے
 سودائیاں وانگ مل تریٹاں

اویڑیاں نال تھئے سانگے
 رونواں نت کملیاں وانگے
 ہن اوکھے عشق دے لانگھے
 ڈکھے ہن گھیر گھٹو گھیٹاں

نہ ہم ایہا خبر اصلوں
جو ویساں چڑھ پدھر اصلوں
نہ لہساں لو محض وصلوں
تے ٹھگبازاں دے پڑ پیاں

ملا مت جوڑ لائی لوکاں
کرن ہر وقت کھل ٹوکاں
تے جانی پٹ گیم جھوکاں
روواں میں کھلن پیاں

کراں پرجوش حیلہ ہن
لہاواں ویس نیلا ہن
سمجھ تیکوں وسیلہ ہن
ٹری دربار دے آئیاں

جیڑھے ڈینہہ دی جدا تھئی ہاں
کیڈی خوش ہم تے رُل گئی ہاں

ڈیکھو قسمت دی ماری ہم
اینویں رہ گئی سنگاری ہم
گیا دلبر وساری ہم
ڈیوم ڈکھ سول نت جھیاں

جُدائی کر گیا جانی
پیا اگل طوق زندانی
پھراں ہر وقت حیرانی
گولاں جنگل بوٹے لیاں

ہن دلدار اوڑے، ہن دلدار اوڑے
ڈاڈھی عاجز تھیاں بھچاں روز سنہیرے

ہا شہباز دلیندا محرم راز دلیندا
لٹ گیا ناز دلیندا کر گیا دور نکھیرے

دیرہ دور چاکیتس میکوں نال نہ نیتس
دل داچاک نہ سیتس کھلدے دشمن بھیرے

کیویں یار منانواں رل کے سچھ سہاواں
پئے گئے عشق گلا نواں کھانواں روز کپیرے

ڈیکھاں سوہنی صورت اول دلداردی صورت
تھیوم دُور کدورت و ساں یار دے نیڑے

نظرم یار دیاں جھوکاں ساویاں تھیوم سوکاں
کرے لوک نہ ٹوکاں ستایانیت دے جھیرے

کرے قسمت میلہ ملے یار اربیلہ
تھیوم سانگ سہیلہ آوم دلبر ویڑھے

کر پُرجوش تیاری جیسیں نہ مد ساری
اگوں منزل باری اللہ تارم پڑے

خدا دِبر ملایا اَہ

چاروندی کوں کھلایا اَہ

پہوں مدتاں دی اُچڑی کوں

ایں کوچھی کملی کچڑی کوں

ڈگھاں سوللاں دی ڈجھڑی کوں

چا ماہی منہ ڈکھایا اَہ

بھلیاں طرزاں طراشاں ہن

گیاں عیش و عیاشیاں ہن

رُلیاں عشق لاشاں ہن

تھیا جو بن سوایا اَہ

خدا جوڑیا سنجوک اَہ کل

ہے نو آباد جھوک اَہ کل

ڈتم ہجراں کوں روک اَہ کل

تھیا لایا سجایا اَہ کل

مکائیم غیر دیاں تانگھاں

کراں سُرخیں کجل مانگھاں

ہجر روندے پکڑ ڈانگاں

پیس خوشیاں دا سایہ اَہ

نہ ہونون غیر کولہوں ہن

کلھے پہہ حال پھولوں ہن

وفا ہک بے دے تولوں ہن

کیڑھا تھیندے سوایا اَہ

ہونون پُرجوش ٹول اینویں

ہمیشہ یار کول اینویں

رہن مں دے تول اینویں

جیویں قسمت بھڑایا اَہ

عریضہ ڈیکھ کے ہذا ڈیو جلدی جواب ایندا
 نہ تھیوے دیر قاصد کوں ونجا ہے نہ ثواب ایندا
 بانہاں بدھ عرض کر ڈیسی
 اے خط دفتر اندر ڈیسی
 جے گھر ہوسوتاں گھر ڈیسی
 قبول ہووے آداب ایندا
 ہیا وت کجھ زبانی ہے
 او من گھنسو نہانی ہے
 تے ہی وت اے نشانی ہے
 اے ہتھ والا گلاب ایندا
 جناب عالی بہوں جلدی
 جیڑھی ہووے آکھو ولدی
 اینکوں مہلت ہے الپدی
 نہ تھیوے دل خراب ایندا

آپ آسو یا سڈویسو
 یا دل ساڈی ولا ڈیسو
 جے آسوتاں منت لیسو
 اساں ڈیسیوں حساب ایندا
 تیڈا دربار شاہانہ
 میڈا مکتب فقیرانہ
 پلاوو بھر کے پیانہ
 وصالوں بے حجاب ایندا
 نہیں طاقت قلم کوں ہن
 لکھے کے تیں این غم کوں ہن
 ڈکھ پرجوش دم کوں ہن
 تھیا سڑتن کباب ایندا
 ☆☆☆

میں کچھ نگینے ویساں
وہج صدقوں سیس نوہیاں

میکوں ڈسدے کچھ مدینہ
جہتاں ہوت داہے دیرینہ
کیوں رکھدن ویری کینہ
وہج سہجوں سچھ سہیساں

تھے دشمن ماء پیو بھینیں
سوہراسس تے نانیاں ڈینیں
کیوں بندن میڈیاں سینڑیں
پیاں جو کچھ آکھن ویساں

کیوں میں تڑی کول تیندن
ہہہ کوڑے وینن اکیندن
کیوں میکوں سچ اکھویندن
چا سارے پھول پھلیساں

پئے ماریم ڈیر ستاوے
سس ول ول گالھ کول چاوے
نت ہوت دی شہرت لاوے
سر چائی ہم توڑ نبھیاں

دل مونجھ کنوں تھئی تنگ ہم
گل کھیس تے ویس ملنگ ہم
بدحال تے میلا رنگ ہم
ڈیکھاں کتیں بھوگ بھگیساں

ہم یار کیتے دل گڑھدی
مروہیاں چڑھدی چڑھدی
وہج غمدے لڑھدی لڑھدی
وہج آخر یار گولہیاں

ہنن گل پرجوش کول لا چا
میڈے روندے نین رہا چا
بھر جام وصال پلا چا
تیڈے لکھ احسان منیساں

سسی کیتی نندر پیاری وچ بے خبر مٹھی
 پُیس وڈان جدائی سروچ دھاڑ کریندی اٹھی
 اجن چیت نمائی دے سر بدلی سوز دی وٹھی
 وچ میدان محبت دے ونج راہ دلبر دے گٹھی
 پُرجوشا تھئی سچے واروں توڑے ہی او پٹھی

سسی تھی بے وی رووے وچ بیابان جنگل دے
 شوق کنوں کھڑ مارے ہکلاں گھن گھن نام پنل دے
 روندی تے گرلانندی ولول نقشے ڈیکھ شکل دے
 عزرائیل گلیندا و تس گھن پیغام اجل دے
 کلمہ وانگوں نام پنل گئی پڑھدی وقت قتل دے
 پُرجوشا ونج پیتے سسی صد قوم جام وصل دے

سسی

سسی عمر گزار ڈتی نت نال نیاز نوڑدیں
 تھل مارو وچ ریت تتی دے قدم قدم تے کھڑدیں
 ہر دم شکر گزار رہی نت حمد ثنائیں پڑھدیں
 کان وصال پنل دے مرپئی ریت تے کڑھدیں کڑھدیں
 کئی تند اولیٰ پئی پُرجوشا از لوں کھارے چڑھدیں

سسی ساتھ لٹا کھڑی وچ پہلی نندر خُماری
 پیتا کیف جدائی والا بھل چک کرماں ماری
 ڈے کھڑی ہک پل وچ شودی اپنی کیتی ساری
 وقت فجر دے روندیں کھپدیں کیتس کچ تیار
 ہو دم اکیلی ٹر پئی نہ کوئی سمل سواری
 موئی ونج ترہائی تھل وچ لعلای دی ونجاری
 پُرجوشا بھوگی سسی لکھی قلم جباری

سسی تھی بے وی رووے وچ بیابان اُجاڑاں
 ہے ہے ہوتا کھوٹ کیتو چا رولیو وچ پہاڑاں
 توڑے مرساں وَلول منساں نکلن بھانویں دھاڑاں
 میں آپے ڈکھ خرید کیتے پٹ کے سکھ دیاں پاڑاں
 پُر جوشا رُب کچ نیوے لا بھاہ بھنھور کوں ساڑاں

جھوک پُنل دی بیت حرم میکوں کچ ڈ سیندے مکہ
 شہر بھنھور کولیاں بھاہیں ساڑ گھتیاں یکہ
 آخر کچ منیاں ہک ڈینہہ ہم بھروسہ پکہ
 توج پال تے میں لُج تیڈی نہ ڈے تھل وچ دھکہ
 ہے ذات غریب نواز تیڈی میں ہاں پُر جوش اُچکہ

سسی باکروال کوں آکھیا میں تا حیلہ جوڑ بنگائی ودی ہاں
 توڑے پائی ممول نہ ڈیویں توں ملے آب وصال ترہائی ودی ہاں
 ہُن غیر کہیں دی لوڑ نمہیں ناں ہوت داسرتے چائی ودی ہاں
 پُر جوشا رُل مرساں تھل وچ میں سردا طمع لہائی ودی ہاں

سسی عزرائیل کوں ڈیکھ تے منہ چا کیتا تلے
 آ گیا پیغام اَجَل دا کون ہووے اینکوں جھلے
 ہوت ملن توں پہلے مویم میں کیا پاتا پلے
 پُر جوشا ہیں عشق دے راہ وچ ہوندن او جھڑ و لے

عزرائیل کوں ڈیکھ سسی رووے کر فریادیں
 ہوت ملن توں پہلے ماریں توں عجب بے دادیں
 یا مہر نہیں دل تہیڈے وچ یا رکھدا کوئی عنادیں
 پُرجوشا میکوں یار ملن ڈے ول مار جے اینویں شادیں

سسی کوں سمجھاوَن آیاں شہر بھنہجور دیاں ذالاں
 کچھی ہن پڑ پچی منڈھ لادے ہن مشہور مثالان
 رُل مرسیں وچ تھل مارودے آسن پیش کشالاں
 پُرجوشا جے مُڑاں پچھوں تے ہن ساری کیتی گالاں

لڈ گیم دلدار دلیندے بدھ اسباب کلہو کے
 ہجر کمینہ ویروی منڈھ دا چھڑ چھڑ چینڑیں پو کے
 دردوں نت فریاد کراں کھڑ ماراں ہکلاں ہو کے
 ویساں کچ ضرور گلیساں کون ہووے کوئی رو کے
 پُرجوشا رب سانگ بناوے وچ ملاں سہاگن ہو کے

عشق پنا یا جوڑ کے ساکوں تروڑ کے سنگتوں ستھوں
 آن ہجر میدان دلاں تے جوڑ بھجائیاں رتھوں
 آج تیں ڈکھ نہ کیٹے توڑے تل گیاں پایاں پتھوں
 ہیا وت سینگے سنگتی سارے کرن مقالان کتھوں
 پُرجوشا ایہو ہجر مریلہ ڈیکھاں کھا مرسی کجھ ہتھوں

اتجھاں سوز سڑی کوں ساڑیا تن من سارا پھٹیا، ہجر نہ ہٹیا
 مڑھ مٹھڑی دا درداں اج تیں لکیا سُر کیا پٹیا، ہجر نہ ہٹیا
 کوئی دم سچناں نال خوشی دے کولھ نہ ساڈے کٹیا، ہجر نہ ہٹیا
 توڑے ساڑ چچال ڈتو نے گھر دا کھٹیا وٹیا، ہجر نہ ہٹیا
 پُر جوشا ایں ڈائن وچھوڑے سردے بھرے سٹیا، ہجر نہ ہٹیا

تازے تیر لگے وچ سینے مانگ مہینے دی چوٹھی
 لگ گئی سٹ پلٹ کراں ول نویں سروں دل موٹھی
 بھل گئی سُر م سُم پڑھن گڑھن دی و سری پتری پوٹھی
 جنگل جھاڑ اُجاڑاں جنڈیاں چولی چنی ہوتی
 پُر جوشا ڈیکھاں کے تیں رُلساں تھی پیار دے وچ بے سوٹھی

ہمدیوں ڈکھ مہمان تھیو سے بہہ گیا مار پلھتا
 ازلوں سوز چڑھایا برا آج تیں محض نی لتھا
 پیا و ت ویریاں لوکاں دے اینویں ہتھ وچ آ گیا ہتھا
 جتھ ڈیکھ شہرت ساڈی دا پیا تھیندے ہر جا کتھا
 پُر جوشا ڈیکھاں شوق تیڈے کے تیں بھنساں متھا

ہووے جام کوں پی کراہیں
نئیں وحدت وچ ترگھن دل

ہو دلدار ملایا تیکوں
ہووے ڈیکھ جوہر گھن دل

او یار نہ اصلوں نیڑے ہئی
پا جھاتی ڈیکھ اندر گھن دل

پرجوش حساب کتاب ڈیکھاندے
اگلے لاہنے دھر گھن دل

☆☆☆

غزل

آج رَج رَج خوشیاں کرگھن دل
پی جام وصال دے بھرگھن دل

جئیں دلبر دی تانگھ ہئی تیکوں
آج ڈیکھ اوہو دلبر گھن دل

کچ وچن دی لوڑ کہیں ہے
ڈیکھ اٹھاہیں ٹھر گھن دل

اُٹھ کھا گھن باغ دا میوہ
 اُٹھوال سہیندن کیوہ
 اجھو ہوئیں توں سجھ کوں بیوہ
 ودی روئیں تھل وچ رت ڑی

سر چا تو پنڈ ملامت
 ہئی اپنے نفس دی شامت
 رب نیوی کچ سلامت
 رکھیں ہوت پُتل دی ست ڑی

پُرجوش کوں یار دی تانگھ اے
 بھلی سُرخی سیندھ تے مانگھ اے
 ہکے ہوت دی سینے سانگ اے
 سک رات ڈیہنہاں تاتے کت ڑی

اُٹھی سسرئی حیلے گھت ڑی
 ہتھیں ہوت نہ آسیا ورت ڑی

سُخی لا ہُن سجھ کو بھاپیں
 اُٹھی کر گھن عرض اتھاپیں
 ول تھل وچ کدھسیں آپیں
 کیوں ماری ہے تیڈی مت ڑی

اُج ویری موقع پیندن
 تیکوں نندر اے ہوت کوں نیندن
 پے چوری بار پدھیندن
 ہنی ظالم کچ دے جت ڑی

ڈوہڑے

الف: آکھ کے قول الست والا میکوں درتوں نہ دلبر دور کریں
ہم عیب بہوں پُر عیب ہاں میکوں مسرور کریں مغفور کریں
ڈینہہ رات ہے عجز نیاز میڈی منظور کریں منظور کریں
جینویں آکھئی ولقد کرّ منا پُر جوش تے غور ضرور کریں

سسی نہ کر نندر پیاری ٹی کچھے آسیا پیش خواری ٹی
تھی بیدار تے سٹ غفلت کوں آسیا کم ہوشیاری ٹی

ہوت بلوچ اصیل اصل دا مانے خلقت ساری ٹی
او ونج کچھ مکان منیسی تو اتھ ویسیں ماری ٹی

وچ سینگیاں دے کھڑ شرماسیں لائی جاں ہوت کچھری ٹی
خبر عملاں دربار پُندلے پیش نہ ویسیا زاری ٹی

پیر پیغمبر ڈردے مرگے تو ہیں کون بچاری ٹی
ڈیکھ ابلیس دے نفس دی شامت بازی جیت کے ہاری ٹی

کن فیکون ہے قول پُتل دا محض نہ قول وساری ٹی
پندھ اڑانگے اوکھے لانگھے کر پُر جوش تیاری ٹی

ب: بس وے میاں جی مار نہ تو میکوں عشق ڈتے ہن سبتق وے ملاں
دل پاہجوں دلدارنی ملدے توڑے گولاں چوڈاں طبق وے ملاں
وسے اوے سخن واقرب دے ایہہ آپ ڈتسی پکا پک وے ملاں
پرجوش میں رانجھن یاردی ہاں کیوں کھیڑے کرن ناحق وے ملاں

ت: تانگھ تیڈی ہر آن سوہنا شرم شان میکوں سارا بھل گیا
تھیم جگ دیوچ بدنام متی سارے لوکاں دے وچ پے ہل گیا
ڈتاخس نہ حُسن دلال تیڈا توڑے لکھاں مناں دے تل گیا
پرجوش ڈواگن توڑ دی ہاں مٹھا حُسن میڈا بے مل گیا

ث: ثابت صدق یقیں کر کے تیں الست آکھیا میں آمین کیتا
کر محکم دین ایمان کہو دل قالوا بلی تسکین کیتا
توڑے رہن راہ مریندے ریہے اسماں واحد جان یقین کیتا
پرجوشا روز میثاق والے اسماں حاصل یار دا دین کیتا

ج: جیڑھے ویلے تیڈا عشق اجاں ہال ہم جھوٹے دے وچ
دائی کوں ڈتی گھٹی عشق والی جاں بانگ ڈتی ملاں کن دیوچ
پیتی بھول بھلانویں جھول مٹھی لگی ہجرتن دے وچ
پرجوش قبر وچ وڑ ویساں اینویں روندی شوق موہن دے وچ

ح: حال میڈا بے حال تھیا غم ٹال میڈا غم ٹال سوہنا
تھی ہاں روز ازلدی لُح تھیڈی لُچپال میڈی لُچپال سوہنا
لاو، گل میکوں ہک پل توڑے ڈے دھال سوہنا ڈے وصال سوہنا
پُر جوتسا وقت اخیر دا ہم ہُن لا تورے اگل نال سوہنا

خ: خام خیال انہاں کھیڑیاں دے کیوں ہیرتتی کوں تاہ ڈیون
میں ازلوں رانجھن منگ گھدے جے اوہن سچے تاں گواہ ڈیون
چڑھساں مول نہ ڈولی کھیڑیاں دی، توڑے مار کے کرتباہ ڈیون
پُر جوتسا مناسب ہے اینویں ہن ہیرتے رانجھن ویاہ ڈیون

د: دور نہ کر دربار اُتوں دربار تھیڈا کیڈے سٹ ونجاں
الف ح تے خ دلال تھیا کیویں پاڑ وفا دی پٹ ونجاں
لہاں ڈوہاں جہانوں قرآن وچوں ایمان وچوں جے ہٹ ونجاں
پُر جوتسا وقت اخیر دا ہم جیندیں ڈیکھ گھناں کجھ کھٹ ونجاں

ذ: ذوق تے شوق دا طوق ہم اگل ہار سچن دلدار والا
ع تے ق چا صاف کیتم کم بھل اگیم گھر ہار والا
ڈیو جام وصال وصول تھیوم شربت یار دیدار والا
پُر جوتسا نہ بھلساں جیندیاں تیں ڈٹھا نقش تھیڈے دربار والا

ر: رات ڈینہاں فریاد کراں آباد کرو اُجڑی جھوک میڈی
 دلجان میڈے مہربان میڈے تھیو واما دکرود وپیں تھوک میڈی
 ڈیو بھر کے جام وصال والا دل شاد کرو ہر ذوق میڈی
 پُرجوش نہ بھلساں جیندیاں تیں توڑے کرے شکایت لوک میڈی

ز: زاہد عابد ڈھیر ڈٹھم ایس عشق خوار ظہیر کیے
 گل گھت کے ڈوری شوق والی چا قالوا قید السیر کیے
 جیویں بن مہنیوال او روندہا ریہا میاں رانجھا مٹھی ہیر کیے
 پُرجوش ہر کوئی بھوگ ویسی جینویں ازلوں کم تقدیر کیے

س: سک تے چھک ہک تیڈی ہم بے غیر دا وہم و سار پٹھم
 کھڑی تار و بے تیڈے شوق والی بے چھوڑ سبھے کم کار پٹھم
 پیا ساریاں خویش قبیلیاں توں ہتھ دھو پٹھم در مار پٹھم
 پُرجوشا شوق موہن دے وچ اینویں روندیں عمر گزار پٹھم

ش: شاہِ عرب لائی جوڑ ضرب تھیاں جان بلب میثاق دی میں
 جیڑھے ویلے عشق تقسیم تھیا مٹھی تھی ہم نانویں چاک دی میں
 شالا قائم رہم ایہو عشق اینویں ہاں ساکل سچے حق پاک دی میں
 پُرجوش کوں نظر منظور کرو ورنہ خالی پتلی خاک دی میں

ص: صفت کراں تیڈی شان دی کیا میڈا دین وی توں ایمان وی توں
 میڈی فقہ اصل اصول وی توں تفسیر حدیث قرآن وی توں
 وچ عرب عجم ڈٹھم تے آن ڈٹھم ملتان وی توں
 پُرجوش غلام قدیم اتے مہربانی کریں مہربان وی توں

ض: ضامن یوم نشور تھیویں مہربانی کریں پُرعیب ہاں میں
 فی عمل پلے کوئی سَمَل میڈے جیکر عیب پھولیں تاں خضریت ہاں میں
 نہیں خرچ سفر دا جوڑیا کوئی وقت نیڑے آیا خالی جیب ہاں میں
 پُرجوش کراں ہُن کاں کیہاں وچ غم دے غرق تے غیب ہاں میں